

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ,
ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ТА ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ**

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
Кафедра соціальної філософії, філософії освіти
та освітньої політики

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

***«КОНЦЕПТУАЛЬНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ,
ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ТА ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ»***

24 квітня 2019 року

м. Київ
2019

References

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf
3. Проект «Національна доктрина розвитку освіти України у XXI, Київ: «Шкільний світ», 2010, ст.
4. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Shalom H., & Schwartz, S. H. (1994). Are There Universal Aspects in the Structure and Contents of Human Values? Journal of Social Issues, Vol. 50, No. 4, 1994, pp. 19-45. The Hebrew University of Jerusalem., pp. 19-45
6. Guro Hansen Helskog (2016). Bildung towards wisdom, through philosophical dialogue in teacher education. Arts & Humanities in Higher Education. College South-East Norway, Norway, 2016, pp. 1-15.
7. Guro Hansen Helskog (2017). Searching for wisdom the dialogos way. IN: Amir, Lydia (2017): New Frontiers in Philosophical Practice. London: Cambridge Scholars Publishing Ltd, 2017, pp. 1- 39.

Зосімчук О.С., студентка групи ІмОПд факультету менеджменту освіти та науки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, магістерська програма «Освітня політика»

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЯГНЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ В ОСВІТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

У статті розкрито значення європейських стандартів в освіті через праці вітчизняних та зарубіжних вчених, з'ясовано основні підходи щодо досягнення європейських стандартів в освіті України відповідно до запитів суспільства, визначено механізми державного регулювання стандартизації освіти в Україні, проаналізовано ключові напрями інноваційного механізму досягнення європейських стандартів в освіті України.

Ключові слова: *європейські стандарти, стандартизація освіти, механізм державного регулювання, інноваційна освіта.*

Стандарти освіти є важливим елементом будь-якої національної системи освіти, їх детальне дослідження обумовлене потребами суспільної практики та загальними закономірностями соціокультурного перевороту суспільства, які на початку XXI століття значно загострили проблему взаємодії адаптації освіти і суспільства.

Однією з основних причин підвищеної уваги до європейських стандартів в освіті України є наявність невідповідності між запитами суспільства та реальним станом системи освіти, що спричинює невдоволеність суспільства та знижує якість освітніх послуг загалом. Одним із джерел вирішення цих суперечностей виступає впровадження інноваційних механізмів досягнення європейських стандартів в освіту нашої країни.

Аналіз наукових праць свідчить, що питання стандартизації освіти є важливим напрямом розвитку національної освітньої системи і вивчалися такими вченими, як: Л. Ващенко, С. Гончаренко, М. Згуровський, Г. Зелінська, В. Кремень, В. Кухар, Т. Лукіна, С. Ніколаєнко, Л. Семів, І. Юхновський та ін.

Проблемі стандартизації змісту освіти в порівняльному контексті присвячено дослідження таких українських учених, як В. Бобрицької (вища освіта в умовах конкуренції на ринку освітніх послуг: порівняльний аналіз досвіду України та країн світу) [1; 2; 3; 4], Л. Заблоцької (стандартизація змісту початкової освіти у Великій Британії) [7], Г. Єгорова, Н. Лавриченко, Б. Мельниченко (стандартизація як тенденція розвитку змісту базової освіти в країнах Заходу) [6], Н. Ремезовської (стандартизація змісту початкової освіти в Англії та Уельсі) [9], А. Сбруєвої (стандартизація як тенденція розвитку змісту шкільної освіти в англійських країнах) [10] та ін.

Теоретично значущими для нашого дослідження є праці В.І. Бобрицької, яка зазначає, що “стратегія на забезпечення якості надання освітніх послуг в системі вищої освіти України є важливим стимулом прискорення освітніх реформ, що обумовили інтенсивний пошук механізмів зближення змістової платформи національної системи освіти зі стандартами, які вироблені світовою спільнотою впродовж історичної еволюції освіти” [1, с.18].

Також, варто зазначити, що освіта, як одна з найважливіших складових суспільства, з одного боку, залежить від процесів, що відбуваються в ньому, повинна швидко реагувати та відповідати стану науково-технічного прогресу, тенденціям розвитку економічної сфери країни, з іншого, безумовно, – впливає на всі процеси і сторони життя, оскільки готує фахівців, розвиває особистість, формує певні життєві погляди. Тому особливої уваги заслуговує сучасний стан, проблеми впровадження та перспективи інноваційного механізму освіти в нашій країні.

Проблема підходів до досягнення європейських стандартів в освіті сучасної України на даний час надзвичайно важлива, актуальна та, незважаючи на цінність проведених досліджень, є недостатньо висвітленою і потребує додаткового вивчення.

Мета статті полягає у визначенні основних підходів до досягнення європейських стандартів в освіті сучасної України відповідно до запитів суспільства.

Основними завданнями виступають: розкриття сутності європейських стандартів через праці вітчизняних та зарубіжних дослідників, з'ясування основних підходів та обґрунтування запитів суспільства щодо досягнення європейських стандартів в освіті України, визначення механізмів державного регулювання стандартизації освіти в Україні, аналіз державного регулювання ключових напрямів інноваційного механізму досягнення європейських стандартів в освіті України.

Міжнародна організація зі стандартизації трактує «стандарт» як «установлений на основі консенсусу та схвалений визнаним органом документ, який запроваджує для загального та багаторазового застосування правила, керівництва та характеристики для проведення діяльності та визначає результати цієї діяльності з метою досягнення оптимального рівня порядку в конкретному контексті». [5]

Фактично стандарт став практичною реалізацією нових філософських поглядів на освіту, які ґрунтуються на ідеях якості, результативності, особистісної зорієнтованості та доступності. У цих координатах він, по-перше, почав використовуватися для формування системи вимог, які працюють як базові орієнтири. Такий підхід реалізується в існуванні двох елементів – загальної обов'язкової частини змісту (інваріанта), яка встановлюється на національному (державному, федеральному) рівні, створюючи єдиний освітній простір, і варіативної – для врахування територіальних і соціальних особливостей та потреб місцевих громад. По-друге, стандарт сприяє зміщенню акценту з того, що потрібно вчити, на те, що потрібно знати учневі, забезпечуючи особистісне засвоєння змісту освіти. По-третє, гарантує достатній мінімум знань і вмінь, які повинен отримати кожен учень, забезпечуючи в такий спосіб рівний доступ до освіти всіх верст населення, й найбільш уразливих зокрема. Крім того, він окреслює результати, яких має бути досягнуто в процесі навчання, та запроваджує систему мірил цих результатів, що надає учневі, вчителям та школам своєрідний захист від можливої упередженості на місцевому рівні. І, нарешті, стандарт відкриває перспективи для забезпечення рівності можливостей для населення, а державним органам надає реальний шанс для моніторингу якості національної системи освіти.

Підтримка громадської думки є важливою умовою успішного здійснення перетворень у галузі освіти. Тому, визначаючи і втілюючи в життя освітню політику, потрібно знати, як до неї ставляться широкі верстви населення, «рядові» освітяни і ті, кого вони навчають, які проблеми бачать на шляху її реалізації, з чим погоджуються і в чому сумніваються.

Ніколи ще проблема якості освіти в Україні не мала такого важливого ідеологічного, соціального, економічного і технічного значення, як у теперішній час. Зазначене визначає систему пріоритетів, що мають бути реалізовані, а саме:

- можливість здобуття якісної освіти для кожної людини незалежно від її економічного становища, віку, статі та місця проживання;
- відповідність вітчизняної освіти світовим стандартам і вимогам;

- забезпечення підтримки навчання кращої молоді в найбільш авторитетних навчальних закладах не лише України, а й світу для отримання сучасного рівня освіти та використання своїх знань для розвитку держави;

- надання знань, навичок і компетенцій, необхідних для відповідальних громадян, які знають свої права й обов'язки, здатні до успішної економічної діяльності.

Постає нагальне завдання створення у сфері освіти дієвої системи вивчення та врахування громадської думки. При цьому врахування громадської думки поряд із певними корективами реформаторського курсу передбачає також її цілеспрямоване формування, вивільнення від наявних упереджень і віджилих стереотипів.

Реформа в Україні щодо досягнення європейських стандартів в освіті здійснюється за такими напрямом:

- реформування середньої освіти,
- реформування професійної (професійно-технічної) освіти,
- реформування вищої освіти,
- створення нової системи управління і фінансування науки.

За кожним із даних напрямів здійснюються певні заходи, спрямовані на досягнення спільної мети: перетворити українську освіту на інноваційне середовище, в якому учні й студенти отримують навички та вміння самостійно здобувати знання і застосовувати їх у практичній діяльності, а науковці мають можливості та ресурси для проведення досліджень, що безпосередньо впливатимуть на соціально-економічне становище в державі.

Під час реформування впроваджуються нові стандарти освіти, покращується матеріально-технічна база навчальних та наукових закладів, залучаються кращі педагогічні та наукові працівники і запроваджується справедлива і прозора система фінансування галузі освіти та науки. Реформа також має на меті підвищення престижу педагогічної та наукової праці.

Основною складовою нормативної бази реформування освіти сучасної України є Конституція України, Державна національна програма “Освіта” (“Україна XXI століття”), Національна доктрина розвитку освіти, Закон про освіту, Закон України “Про вищу освіту”(№ 1556-VII від 1 липня 2014 р.).

Документом, що окреслює концептуальні засади розвитку освіти є Національна стратегія розвитку освіти України на 2012–2021 рр. Одним із ключових завдань документу є оновлення нормативно-правової бази системи освіти, що визначає правові, організаційні та фінансові основи інноваційного розвитку системи освіти [8].

Таким чином, участь вітчизняної системи освіти в євроінтеграційних перетвореннях має бути спрямована лише на її розвиток, набуття нових якісних ознак, а це можливо тільки шляхом проведення модернізації нормативно-правової бази вітчизняної вищої освіти та створення програми послідовного зближення її з європейським освітнім і науковим простором.

Запровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій належить до пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку освіти в Україні. Інноваційна освіта орієнтована сьогодні не стільки на передавання знань, які постійно оновлюються, скільки на оволодіння базовими компетенціями, що дозволяють потім — у міру необхідності — здобувати знання самостійно. Інноваційний розвиток освіти припускає зміну принципів і механізмів державного управління нею, скорочення рівнів управління, його децентралізацію, розширення соціальної бази, підвищення дисципліни суб'єктів управлінських відносин. Для регулювання державно-суспільного управління інноваційним механізмом стандартизації освіти потрібне дотримання не тільки взаємного інтересу суб'єктів, але й взаємних зобов'язань, відповідальності.

Вищезазначене дозволяє дійти **висновку**, що реформування освіти передбачає системну трансформацію сектору, головна мета якої — нова висока якість освіти на всіх рівнях: від початкової школи — до вищих навчальних закладів, а досягнення цього можливе за рахунок введення нових освітніх стандартів.

Перспективою подальших досліджень є дослідження сформування запиту на якісну підготовку дослідників та якісні розробки в галузі фундаментальних і прикладних наук, задля скорочення розриву між дослідженнями та впровадженням їх результатів та інтегрування освіти й науки України в освітній та дослідницький простір Європейського Союзу.

Джерела:

1. *Бобрицька В. І.* Сучасна вища освіта в умовах конкуренції на ринку освітніх послуг: порівняльний аналіз досвіду країн Чорноморського регіону / В. І. Бобрицька // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. — К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУдрук», 2016. — Вип. 1(8). — С. 17 — 22.
2. *Бобрицька В.І.* Вища освіта в умовах конкуренції на ринку освітніх послуг: порівняльний аналіз досвіду України та Швеції / В.І. Бобрицька // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання і виховання. — 2014. — Випуск 24. — С. 15-22.
3. *Бобрицька В.І.* Кейс-метод: актуалізація досвіду Великобританії в умовах сучасної університетської освіти в Україні / В.І. Бобрицька // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. — 2012. — Випуск 1-2. — С. 118 — 122.
4. *Бобрицька В.І.* Освітня політика Швейцарії у сфері інформатизації освіти: уроки для України / В. І. Бобрицька // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 17. Теорія та практика навчання і виховання. — 2014. — № 25. — С.10-17.
5. *Гусен Т.* Моніторинг стандартів освіти: чому і як усе почалося / Торстен Гусен, Альберт Тайджман // Моніторинг стандартів освіти / за ред. Альберта Тайджмана і Т.Невілла Послтвейта. — Львів : Літопис, 2003. — С. 15–41.

6. *Єгоров Г.С., Лавриченко Н.М., Мельниченко Б.Ф.* Тенденції розвитку змісту базової освіти у країнах Заходу. – К.: КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2003. – 186 с.
7. *Заблоцька Л.* Стандартизація змісту початкової освіти у Великій Британії - Порівняльно-педагогічна студія, 2012. . – 123 с.
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, ухвалена 25 червня 2013 року Указом Президента України [Електронний ресурс]. Режим доступу: – <http://zakon.rada.gov.ua>
9. *Ремезовська Н.* Стандартизація змісту знань та навчальних досягнень початкової освіти в Англії та Уельсі / Н. Ремезовська // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. - 2011. - № 39(1). - С. 265-271.
10. *Сбруєва А. А.* Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ ст.) : моногр. / А. А. Сбруєва. – Суми : ВАТ «Сумська обласна друкарня», Видавництво «Козацький вал», 2004. – 500 с.

The article reveals the importance of European standards in education through the work of domestic and foreign scientists, the main approaches to achieving European standards in education of Ukraine according to the needs of society are determined, the mechanisms of state regulation of education standardization in Ukraine are determined, the key directions of the innovation mechanism for the achievement of European standards in education of Ukraine.

Keywords: european standards, standardization of education, state regulation mechanism, innovative education.